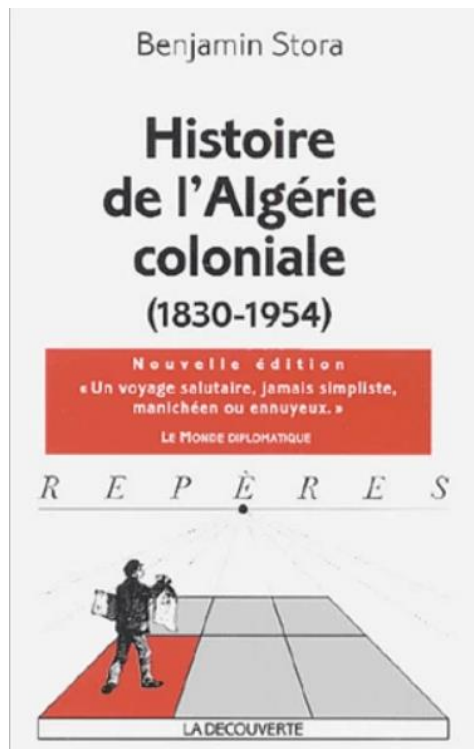

Chronologische geschiedenis van Algerije 1830-1954

Vrijdag 27 augustus 2021 Door redactie www.souss.nl

1830 14 juni : een Frans leger van 37 000 soldaten komt aan bij Sidi Ferruch.
5 juli : de laatste Ottomaanse dey in Algiers draagt de macht over aan de Fransen.
1831 4 januari : Oran wordt ingenomen.
27 mars : Bône wordt ingenomen.
1832 22 november : Abd el-Kader wordt door zijn broer aan de stammen van Hachem Beni-Amer voorgesteld. Hij is 24 jaar oud als hij de jihad tegen de Fransen uitroept.
1833
29 september : Bougie wordt door Franse generaal Trezel ingenomen.
1834
26 februari : ondertekening verdrag tussen Abd el-Kader en generaal Desmichels die hem erkent als "emir van de gelovigen"
22 juli : decreet die de Franse bezetting van Algerije definitief vaststelt. Een gouverneur wordt aangesteld om het land te besturen.
1835 28 juni : Abd el-Kader verslaat het leger van generaal Trezel in Macta.
1836 13 januari : Tlemcen wordt ingenomen.
september : generaal Clauzel begint de kolonisatie in Mitidja.
1837 30 mei : ondertekening verdrag van Tafna waarbij Abd el-Kader twee derde van het land mag besturen. 13 oktober : Constantine wordt ingenomen.

1839 18 november : Abd el-Kader verklaart de oorlog aan de Fransen die Mitidja moeten evacueren. Begin nieuwe fase kolonisatie.

1841 22 februari : Bugeaud wordt gouverneur général van Algerije. Hij verklaart de totale oorlog.

1843 24 maart : bezettingen van religieuze instellingen worden onder toezicht gebracht.

14 mei : het leger van Abd el-Kader wordt door duc d'Aumale verslagen, de bewoners in omgeving van het slagveld worden omgebracht. Abd el-Kader vlucht naar Marokko.

1844 14 augustus : Marokkaans leger komt Abd el-Kader te hulp en verliest de oorlog in Isly in Oost-Marokko.

1845 opstand van Bou Maza in Kabylïë, in Dahra, in de vallei van Cheliff en in Ouarsenis.

1847 13 april : Bou Maza geeft zich over aan Saint-Arnaud.

23 december: Abd el-Kader geeft zich over aan de Fransen.

1848 12 november: nieuw grondwet waarin Algerije als onderdeel van Frankrijk wordt beschouwd.

1850 opstand in de Aurès en in Ziban door Bou Ziane. Als gevolg hiervan wordt de hele stam van Zaatcha (tussen Biskra en Ouarbla) omgebracht.

1851 opstand in Kabylïë onder leiding van Bou Baghla. Dertig dorpen worden door de Franse als vergelding verwoest.

1852 Opstand in Laghouat gericht op de bestuurders die door de Fransen waren benoemd.

1860 17-19 september: Napoléon III bezoekt Algiers. Hij belooft van Algerije een "royaume arabe" te maken.

1863 22 april : de statuten van collectieve eigendommen van de stammen worden herzien en nieuwe communes worden opgericht.

1864 11 mars : opstand van Flittas in regio Relizane. Si Lalla leidt de opstand van Ouled Si-Cheikh.

1865 3 juni : 100.000 ha grond wordt aan Société générale algérienne van Talabot gegeven.

14 juli : het recht op nationaliteit wordt aan joden en moslims op verzoek aangeboden

1867 november : begin van de hongersnood die zal duren tot juni 1868.

1870 24 oktober : decreet van Crémieux die het recht op de Franse nationaliteit aan de Algerijnse joden geeft.

1871 14 maart: begin van de opstand van de bachaga Mokrani en zijn broers. De opstand is gericht tegen het confisqueren van grond in vooral Kabylïë.

8 april : El Haddad begint een opstand. Amiral de Gueydon, nieuwe gouverneur général, komt in Algiers aan.

5 mei: Mokrani wordt door de Franse troepen gedood.

13 september: de Zouara's geven zich over, regio Kabylïë valt in handen van de Fransen. 500.000 ha vruchtbare grond

wordt in december van dat jaar geconfisqueerd.

1872 2 juli : De grote kerk Notre-Dame d'Afrique wordt in gebruik geopend.

1873 26 juli : De wet Warnier voor onroerend goed wordt ingevoerd.

1878 30 september : Decreet over kolonisatie van land wordt aangenomen, geïnspireerd op de wetten van Bugeaud.

1881 Algerije wordt direct onder het Franse bestuur in Parijs gebracht. Het land wordt een overzees departement. Het territorium bestaat uit 104 830 km² ingedeeld in 196 zelfstandige communes 77 gemengde communes.

Nieuwe opstand van Ouled Si-Cheikh onder leiding van Bou Amama. De code voor inboorlingen (Code de l'indigénat) wordt ingevoerd, bevat strenge sancties tegen inwoners van moslim geloof.

1886 10 september : nieuw decreet maakt een einde aan de bevoegdheden van cadis (rechters) inzake onroerend goed.

1889 26 juni : nieuwe wet die alle afstammelingen van buitenlanders in Algerije de Franse nationaliteit krijgen als ze dat willen. Moslims geboren in Algerije vallen hierbuiten.

1889 20-25 januari : pogrom tegen de joden in de stad Algiers als gevolg van het decreet van Crémieux.

25 augustus: Financiële onafhankelijkheid wordt beloofd, Assemblée coloniale wordt opgericht met delegaties voor financiën.

1900 29 décembre : Algerije krijgt een aparte status en een eigen budget.

1901 26 april : het dorp Margueritte wordt door een honderdtal Algerijnen aangevallen.

1903 5 september : Cheikh Abdou, een moefiti en lid van de groep Nahda hervormers in Egypte, reist door Algerije. Hij schrijft dat hij geschokt was door het religieuze conservatisme van de bewoners.

1908 publicatie van een decreet over de uitbreiding van de militaire dienstplicht.

1911 31 januari - 3 februari : de dienstplicht voor alle Algerijnse moslims wordt ingevoerd. 500 families verlaten de stad Tlemcen om de dienstplicht te ontlopen.

1914-1918 oorlog in Europa. 173.000 militairen onder wie 87.500 in actieve dienst, 25 000 moslim soldaten en 22 000 Frans-Algerijnen sterven op de slagvelden. 119.000 arbeiders vestigen zich in Frankrijk om te werken.

1919 4 februari : nieuwe wet om het aantal moslim vertegenwoordigers in alle instellingen te verhogen : 100.000 voor de raden en in financiële delegaties; 400.000 in dorpsraden.

Maart: oprichting van Ikdam (résolutie) door emir Khaled, afstammeling van emir Abd el-Kader.

Mei : een petitie van Khaled gaat naar president Wilson.

November : Khaled wint de verkiezingen in Algiers. Verkiezingen worden geannuleerd.

1920 Oktober : grote hongersnood in Algerije.

1921 September : Steeg wordt gouverneur général van Algerije.

April : eerst nummer van Paria wordt door de communisten gepubliceerd, schrijft over de onafhankelijkheid van de koloniën.

Oktober : emir Khaled wint opnieuw verkiezingen in Algiers.

1924 Juli : emir Khaled bezoekt Parijs.

december : congres in Parijs van arbeiders uit Noord Afrika georganiseerd door de Franse Communistische Partij.

1925 Mei : Maurice Viollette wordt gouverneur général van Algerije.

Juli : het eerste nummer van tijdschrift Al Montaquad (La Critique) verschijnt, opgericht door A. Ben Badis, hij schrijft over hervormingen.

1926 20 juni : oprichting in Parijs van Noord Afrikaanse Ster (Étoile nord-africaine), eist de onafhankelijkheid van heel Noord Afrika.

1927 september : oprichting van "Fédération des élus indigènes d'Algérie" met als woordvoerder dokter Ben Djelloul, een van de vertegenwoordigers van de beweging Jeunes-Algériens.

1928 4 april: gouverneur général van Algerije houdt de emigratie van Algerijnen naar Frankrijk tegen.

1929 20 november : Étoile nord-africaine (ENA) wordt verboden.

1930 Mei : de Fransen vieren 100 jaar bezetting van Algerije.

1931 5 Mei: Abdelhamid Ben Badis richt "Association des oulemas d'Algérie" op (Vereniging van Schrifteleerden in Algerije). De moto van de vereniging is Arabisch is mijn taal, Algerije is mijn land, islam is mijn religie. Ferhat Abbas publiceert tijdschrift "Le Jeune Algérien".

1933 28 mei : Étoile nord-africaine wordt opnieuw samengesteld met als hoofd Messali Hadj.

1934 18 mei : Abbé Lambert wordt burgemeester van Oran, hij verslaat de socialist M. Dubois.

5 augustus : bloedige gevechten tussen moslims en joden in de stad Constantine.

1935 30 mars : nieuw decreet van Régnier om anti-Franse protesten te verbieden.

Juni : een gigantische fakkeloptocht van 150.000 nationalisten onder leiding kolonel de La Rocque in Oued Smar.

1936 7 juni : federatie van volksvertegenwoordigers, de oelma's en de communisten richten samen het Congrès musulman algérien op.

November: discussies over het project Blum-Viollette om burgerrechten aan 21.000 Franse moslims te geven. Het project wordt door Europese nationalist en door de onafhankelijken afgewezen.

1937 26 januari : Etoile Nord-africaine wordt opnieuw verboden. Ook het Front Populaire wordt verboden.

11 maart : Algerijnse nationalisten richten Parti du peuple algérien (PPA) op.
1939 11 februari : M. Thorez stelt Algerije voor als “een natie in wording”.
26 september : democratische partijen worden ontbonden. Arrestatie van nationalisten.
1940 7 oktober: minister van binnenlandse zaken Peyrouton schaft de wet Cremieux af die het mogelijk voor joden maakt om de Franse nationaliteit te krijgen.
1942 8 november : Amerikaanse en Engelse troepen landen in Algiers.
1943 26 mei : presentatie van het “Manifeste algérien”
30 mei : generaal de Gaulle bezoekt Algiers.
12 december : hij kondigt in een toespraak in Constantine nieuwe hervormingen aan.
1944 7 mars : de Gaulle ondertekent een verordening die alle stigmatiserende maatregelen tegen moslims verbiedt. Kiesrecht wordt vanaf 21 jaar voor iedereen gelijk.
1945 2 april : het eerste congres van de vrienden van het Manifeste voor Vrijheid (Amis du manifeste et de la liberté).
8 mei : begin van geweld in Constantine, Setif en Guelma. 103 Europeanen en een paar duizend Algerijnen komen om.
17 augustus : nieuwe verordening maakt het mogelijk voor moslims van het tweede college om een exact aantal vertegenwoordigers te krijgen als de Fransen van het eerste college.
1946 16 maart : de wetgevende kamer stemt op een wet voor amnestie.
April: oprichting van Union démocratique du manifeste algérien (UDMA) van Farhat Abbas.
15 oktober : een plan voor de industrialisatie van Algerije wordt gepresenteerd.
20 oktober : oprichting van het “Mouvement pour le triomphe des libertés démocratiques” van Messali Hadj.
10 november : politieke partij MTLD wint 5 zetels bij de verkiezingen.
1947 15 februari : het congres van MTLD besluit een geheime organisatie op te richten voor de gewapende strijd : Organisation Spéciale (OS).
27 augustus : het « statut de l'Algérie » wordt door de ministerraad aangenomen.
20 september : het «statut de l'Algérie » wordt door de volksvergadering aangenomen. Alle leden van moslim afkomst stemmen tegen.
19-26 oktober : gemeenteraadsverkiezingen. MTLD wint alle zetels in alle grote steden.
1949 April : La crise « berbériste » : onenigheid tussen Berbers en Arabieren binnen de federatie van het MTLD in Frankrijk. Arabieren willen een land zoals Ben Badis dat heeft beschreven: Algerije is mijn taal, Arabisch is mijn land, Islam is mijn religie. Berbers denken er anders over: Algerije is mijn land, Berbers is mijn taal en iedereen moet vrij zijn om te geloven of niet. (toelichting redactie souss.nl)
1950 de politie begint met het ontmantelen van de Organisation Secrète.
1952 2 februari : oprichting in Parijs van een front die alle nationalisten uit Noord Afrika verenigt.
3-8 december : opstand in Marokko als reactie van de moord op vakbondsleider Ferhat Hached.
1953 20 april : congres van MTLD, aanhangers van Messali Hadj worden uit het centrale comité verwijderd, crisis binnen de partij.
20 augustus : de Fransen zetten de sultan van Marokko af. Begin van anti-Frans terreur in Marokkaanse steden.
1954 Maart-april: oprichting van het “Comité révolutionnaire pour l'unité et l'action” (CRUA) die de opstand in Algerije moet voorbereiden.
13-15 juli : congres van aanhangers van Messali in Hornu (België) buigt over de splitsing binnen de partij MTLD.
1 november : CRUA verandert de naam in Front de libération nationale (FNL). Begin van de oorlog om de onafhankelijkheid.

Bron:

Benjamin Stora : “Histoire de l'Algérie coloniale (1830-1954).
Editions La Découverte, Paris 1994.